

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра філософії та релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка, психологія та методика викладання фахових дисциплін у ЗВО

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН
У ЗВО

для студентів

спеціальності 033 Філософія

освітнього рівня другий (магістерський)

освітньої програми 033.00.01 Філософія

Київ – 2022

Розробник:

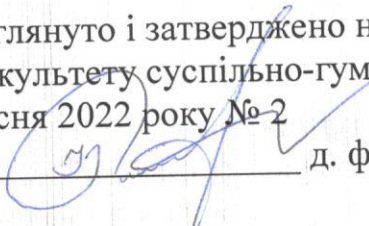
Остащук І. Б., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Остащук І. Б., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка.

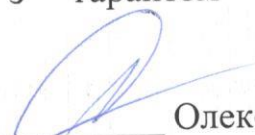
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук

Протокол від 13 вересня 2022 року № 2

Завідувач кафедри д. філос. н., проф. Іван ОСТАЩУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми 033 «Філософія»

13.09 2022 р.

Гарант освітньо-наукової програми Олександр ГОРБАНЬ

Робочу програму перевірено

13.09 2022 р.

Заступник декана Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5/150	
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	5	
Обсяг годин, в тому числі:	150	
Аудиторні	40	
Модульний контроль	10	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	70	
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. Мета та завдання (компетентності) навчальної дисципліни

Мета курсу «Методика викладання філософських дисциплін у ЗВО» – набуття знань із методики викладання філософії у відповідності до сучасних світоглядних та ціннісних орієнтацій у житті людини та суспільства, засвоєння актуальних форм і методів викладання філософських дисциплін у закладах вищої освіти.

Дисципліна спрямована на формування таких *загальних і спеціальних компетентностей* освітньої програми підготовки:

Інтегральної – Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері філософії та гуманітаристики.

ЗК-01 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-05 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК-06 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-07 – Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗКу-09 – Здатність працювати самостійно та в команді

СК-02 – Усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

СК-06 – Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань.

СК-07 – Здатність професійно проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу європейської та євроатлантичної інтеграції України на підставі принципу україноцентризму.

СК-08 – Здатність викладати філософські дисципліни у закладах вищої освіти.

3. Програмні результати навчання

РН-01 Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.

РН-02 Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

РН-04 Пропонувати та обґрунтовувати нові підходи до розв'язання задач і проблем.

РН-07 Критично осмислювати, аналізувати та оцінювати філософські тексти, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.

РН-09 Ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.

РН-13 Розробляти і реалізовувати наукові та/або прикладні проєкти у сфері філософії та з дотичних міждисциплінарних проблем.

РН-14 Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії.

РН-15 Розробляти і викладати філософські дисципліни в закладах освіти.

РНу-17 Креативно конструювати методологічний дизайн, розробляти програму та виконувати власні соціально-філософські дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію наукового аналізу.

РНу-18 Мати навички самоменеджменту і командотворення (Team building), підвищення ефективності роботи наукових мікроколективів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1							
Основні принципи методики викладання філософських дисциплін							
Тема 1. Предмет, структура та завдання навчального курсу	9	2	2				5
Тема 2. Викладання філософії у ЗВО	9	2	2				5
Тема 3. Основні методи викладання філософських дисциплін	9	2	2				5
Тема 4. Викладання філософії для філософських, гуманітарних та негуманітарних спеціальностей	9	2	2				5
Тема 5. Методика викладання філософії в умовах Болонського процесу	9	2	2				5
Модульний контроль	4						
Разом	49	10	10				25
Змістовий модуль 2							
Форми організації, методи і технології викладання філософських дисциплін							
Тема 6. Підготовка лекційного курсу	9	2	2				5
Тема 7. Методика підготовки та проведення філософського семінару	14	2	2				10
Тема 8. Основні способи і прийоми організації самостійної роботи	14	2	2				10
Модульний контроль	4						
Разом	41	6	6				25
Змістовий модуль 3							
Методичне забезпечення та роль викладача у навчальному процесі							
Тема 9. Інформаційне забезпечення курсу філософії	14	2	2				10
Тема 10. Етичний та фаховий виміри роботи викладача філософських дисциплін	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	-	-	-	20
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	150	20	20	-	-	-	70

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Тема 1. Предмет, структура та завдання навчального курсу

Методика викладання в системі професійної підготовки майбутніх фахівців-філософів. Інтегративний зв'язок методики з педагогікою та психологією. Зв'язок теоретичної частини та педагогічної практики. Предмет, зміст, мета, структура, функції та завдання курсу «Методика викладання філософських дисциплін у ЗВО». Основні засади викладання філософських дисциплін у контексті сучасної освіти – світовий та український досвід.

Філософська культура як важлива складова загальної культури людини. Зміст філософської освіти. Філософія як система знань і навчальна дисципліна. Ціннісні та світоглядні завдання у викладанні філософії як навчальної дисципліни.

Різноманітність моделей викладання філософії: історичні форми, культурні та національні освітні традиції, плюралізм моделей у межах національних систем освіти. Проблеми узагальнення та використання емпіричного досвіду викладання філософії: оцінка ефективності методики, можливість створення освітніх «технологій». Методика викладання на рівні теоретичних моделей навчального процесу: інформаційний, діяльнісний, комунікативний підходи.

Тема 2. Викладання філософії у ЗВО.

Філософське знання як важлива складова формування особистості. Національне самоусвідомлення – роль філософського узагальнення та набутих знань з історії й теорії філософських дисциплін. Структура та специфіка філософського знання: світоглядний, соціальний, аксіологічний, культуротворчий, методологічний аспекти. Логіка у формуванні культури людського мислення. Основні правила та характеристики логічного мислення – їх набуття в процесі викладання відповідного блоку філософських дисциплін. Формування філософської культури особистості студентів. Елементи громадянської освіти на заняттях із філософії.

Специфіка викладання філософії у ВНЗ. Історія становлення сучасного стану викладання філософії у вищій школі. Інтеграція та диференціація філософського знання. Пріоритет філософії та гуманітарних наук у сучасній вищій школі. Взаємозв'язок змісту і логіки курсу філософії.

Проведення заліку при викладанні філософських дисциплін. Проведення іспиту при викладанні філософських дисциплін.

Специфіка викладання філософії для людей з особливими потребами.

Філософія у системі навчання впродовж усього життя.

Тема 3. Основні методи викладання філософських дисциплін.

Особливості філософії як навчальної дисципліни та методологія її викладання.

Репродуктивний стиль навчання: його слабкі сторони. Базовий вимір у викладанні обов'язкових тем філософських дисциплін.

Проблемне навчання. Важливість і значення питань у визначенні проблеми, проблемні ситуації, аргументація, доведення, розв'язання постульованої проблеми. Роль викладача у процесі модерування дискусії в студентській аудиторії.

Креативний стиль навчання: розуміння межі співвідношення важливості засвоєння складного теоретичного матеріалу та нестандартних творчих підходів у процесі навчання.

Модульний підхід до викладання та засвоєння філософського знання.

Методи навчання: словесні, наочні, практичні. Активні методи навчання. Методи формування професійних якостей вчителя та викладача філософських дисциплін.

Дискусія як ефективний метод у викладанні філософських дисциплін.

Тема 4. Викладання філософії для філософських, гуманітарних та негуманітарних спеціальностей.

Структура навчальних планів для філософських спеціальностей у ЗВО України. Зіставлення навчальних планів в окремих університетах, де здійснюється підготовка за спеціальністю 031 Філософія. Навчальні плани кафедри філософії та релігієзнавства Київського університету імені Бориса Грінченка. Історія викладання на спеціальності «Філософія» у вітчизняних провідних університетах.

Місце філософських дисциплін на гуманітарних спеціальностях. Важливість засвоєння філософської методології для аналізу проблематики на гуманітарних спеціальностях. Філологічні спеціальності: приклад використання сучасної герменевтики при аналізі літературознавчої та лінгвістичної проблематики. Художня література та філософія. Мистецькі спеціальності та значення філософської феноменології в аналізі творів різних видів мистецтва. Музика та філософія.

Викладання філософії на негуманітарних спеціальностях. Медичні спеціальності та аксіологічна роль філософії у формуванні майбутніх лікарів. Філософія для медиків: проблеми біоетики.

Технічні спеціальності та розуміння базової ролі філософської методології в проведенні експериментів та фундаментальних і прикладних досліджень.

Тема 5. Методика викладання філософії в умовах Болонського процесу

Болонський процес як формування єдиного європейського освітнього простору. Стандарти викладання філософії у країнах-учасниках Болонського процесу. ECTS (Європейська система трансферу оцінок) та впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Нові вимоги до методичного забезпечення навчальних курсів. Проблеми перехідного періоду. Методичне забезпечення в умовах інформаційної революції: нові можливості та

проблеми їх реалізації. Методичний досвід викладання філософських дисциплін викладачів кафедри філософії та релігієзнавства Київського університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ, МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Тема 6. Підготовка лекційного курсу.

Лекція в навчально-виховному процесі. Загальна логіка лекційного курсу: послідовність тем, смислові акценти, функціональна варіативність форм. Класифікація лекцій: за формою комунікації (монологічна, діалогічна), за способом представлення матеріалу (інформаційна, проблемна), за функцією в межах курсу (вступна, установча, підсумкова). Підготовка лекцій з філософських дисциплін: основні етапи та особливості. Форми фіксації лекційних матеріалів: план, тези, конспект, сценарій, текст. Неперервність роботи над змістом лекції. Читання лекції: зв'язок змістовних елементів і форми подання матеріалу, ораторське мистецтво лектора, керування часом, контроль за динамікою та ритмікою змістовного навантаження, викладацька творчість. Особливості підготовки до установчого, поточних та підсумкового лекційних занять із філософії.

Вплив особистості лектора на навчальний процес. Післялекційна робота: самооцінка. Забезпечення цілісності навчального курсу: координація роботи між лектором й асистентом, забезпечення єдності різних форм роботи.

Тема 7. Методика підготовки та проведення філософського семінару

Роль і функції семінару як форми навчальної роботи. Особливість семінару з філософії. Методика підготовки семінару: план, інформаційне забезпечення, методичні вказівки.

Форми проведення семінару: класифікація форм, проблема вибору адекватної форми, пошук нових форм. Проведення семінару: нормативні дії викладача (вступне та заключне слово, коментарі, оцінки, завдання на наступне заняття), ситуативні дії в умовах зміни сценарію, прийоми активізації роботи студентів. Роль системи питань і завдань в досягненні мети семінару. Основні типи питань. Індивідуалізація навчання і контрольні функції семінару. Особливості підготовки до семінарських занять із філософії. Організація самостійної роботи з філософії. Віртуальне освітнє середовище.

Тема 8. Основні способи і прийоми організації самостійної роботи.

Роль і значення самостійної роботи студентів у навчальному процесі. Основні форми самостійної роботи студентів: підготовка до аудиторних занять, виконання завдань, підготовка письмових робіт, робота над презентаціями. Проблеми підготовки методичних матеріалів: варіативність завдань, індивідуальний підхід, постійне оновлення та вдосконалення. Робота над

оригінальними філософськими текстами як основа самостійної роботи студентів. Консультація як головна форма забезпечення ефективності.

Індивідуальний підхід, постійна актуалізація та роль викладача в організації самостійної роботи студентів. Типи завдань для самостійної роботи студентів; методика їх розробки та впровадження. Види та форми контролю самостійної роботи студентів. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів. Науково-дослідницька діяльність студентів як елемент самостійної роботи студентів у процесі вивчення філософських дисциплін: виступи на науково-практичних конференціях, публікації тез і статей, участь у наукових дискусіях.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Тема 9. Інформаційне забезпечення курсу філософії

Система інформаційних джерел. Текстові: першоджерела, наукова література, навчальна література, періодичні видання. Електронні: Інтернет-ресурси (спеціалізовані сайти, електронні бібліотеки, електронні видання), CD-ресурси. Комунікативні: інституалізовані форми: навчальні (лекції, семінари, консультації); наукові (конференції, семінари, круглі столи); неінституалізовані форми: усна, епістолярна та електронна комунікації.

Навчальна література як основне джерело інформації. Класифікація навчальної літератури: підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, методичні матеріали, практикуми, хрестоматії. Особливості підручників з філософії. Підручник, його структура та зв'язок із програмою курсу філософії. Критерії визначення якості підручника. Учбові посібники з філософії: функції, критерії відбору, рекомендації.

Інформаційне забезпечення навчального курсу: інформаційні бази, список основної та додаткової літератури, допоміжні матеріали.

Основні проблеми інформаційного забезпечення курсу філософії. Набуття навиків диференціювати авторитетні наукові й навчальні джерела від непрофесійних та другорядних.

Тема 10. Етичний та фаховий виміри роботи викладача філософських дисциплін.

Професійна підготовка та діяльність викладача філософії. Функції викладача філософії та його роль у навчально-виховному процесі. Етичний вимір викладацької діяльності в навчальних закладах вищої освіти. Науковий розвиток викладача як складник професійної підготовки. Організаційні форми реалізації потенціалу викладача філософських дисциплін. Методична робота викладачів філософських кафедр: розробка навчальних програм, текстів лекцій, навчально-методичного комплексу дисциплін, методичних рекомендацій, посібників, підручників, хрестоматій, тестових завдань, електронних курсів, презентаційних матеріалів тощо. Підвищення рівня кваліфікації викладачів філософських дисциплін. Особливості науково-методичної роботи викладачів із молодими

науковцями. Особливості роботи з бакалаврами і магістрантами, аспірантами. Викладачі філософських дисциплін у роботі з абітурієнтами.

Етичний вимір роботи викладача з філософії. Авторський стиль викладання: актуальні проблеми та особливості. Педагогічний перфекціонізм і його методичний потенціал.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1	Відвідування лекції	1	5	5	3	3	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	5	5	3	3	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-
4	Робота на семінарському занятті	10	5	50	3	30	2	20
5	Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-
6	Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-
7	Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	3	15	2	10
8	Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50	1	25
9	Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-
	Разом		-	135	-	101	-	59
	Максимальна кількість балів: 295							
	Розрахунок коефіцієнта: $60/295 = 0,203$							

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;

- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.		25	25
1	Узагальнення та використання емпіричного досвіду у викладанні філософських дисциплін	5	5
2	Зіставлення викладання філософських дисциплін у різних університетах України	5	5
3	Новаторські творчі підходи у викладанні філософських дисциплін: підготовка презентації як приклад	5	5

4	Викладання філософії у технічних та медичних університетах	5	5
5	Філософія у навчально-виховному процесі різних держав Європейського Союзу (на вибір)	5	5
Змістовий модуль 2.		25	15
6	Аналіз філософських лекцій із мережі Інтернет, зокрема англійською мовою	5	5
7	Підготовка семінарського заняття за складеним планом та рекомендованими джерелами	10	5
8	Із програми курсу з філософської дисципліни обрати філософський текст для самостійного вивчення	10	5
Змістовий модуль 3.		20	10
9	Аналіз публікацій одного з фахових філософських часописів для рекомендації в якості джерела підготовки до самостійної роботи	10	5
10	Основні комунікативні характеристики викладача філософських дисциплін	10	5
Разом		70	50

6.3 **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Завдання для модульного контролю пропонується у тестовому вигляді, включає 25 питань з можливими варіантами відповідей. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.4 **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Предмет і об'єкт методики викладання філософських дисциплін у закладах вищої освіти.
2. Ціннісні за світоглядні завдання викладання філософії як навчальної дисципліни.
3. Зв'язок методики викладання філософських дисциплін із педагогікою.
4. Історія становлення сучасного стану викладання філософії у вищій школі.
5. Специфіка викладання філософії у ЗВО.
6. Стандарти викладання філософії у країнах-учасницях Болонського процесу.
7. Багатоманіття моделей викладання філософії: історичні форми, культурні та національні освітні традиції, плюралізм моделей у межах національних систем освіти.
8. Узагальнення та використання емпіричного досвіду викладання філософії.
9. Оцінка ефективності методики викладання філософських дисциплін.
10. Викладання філософії для філософських спеціальностей.
11. Специфіка викладання філософії для гуманітарних спеціальностей.
12. Особливості викладання філософії для негуманітарних (природничих, технічних, медичних) спеціальностей.
13. Філософія для медиків: проблеми біоетики.
14. Специфіка викладання філософії для людей з особливими потребами.
15. Елементи громадянської освіти на заняттях з філософії.
16. Філософія у системі навчання впродовж усього життя.
17. Особистість викладача та індивідуальний стиль викладання філософських дисциплін у вищій школі.
18. Методика викладання на рівні теоретичних моделей навчального процесу: інформаційний, діяльнісний, комунікативний підходи.
19. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за джерелом інформації. Словесні: лекція (із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій), семінари, пояснення, розповідь, бесіда. Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
20. Дискусія як ефективний метод у викладанні філософських дисциплін.
21. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові.
22. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів; виконання індивідуальних навчальних завдань.
23. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
24. Основні елементи методичного забезпечення курсу: опорні конспекти лекцій; навчальні посібники; презентації; робоча навчальна програма.
25. Переваги і недоліки лекції у сучасній вищій школі.
26. Види лекцій у викладанні філософських дисциплін.
27. Структура традиційної тематичної лекції (на прикладі філософських дисциплін).
28. Методика і техніка читання лекції.

29. Складові високого іміджу лектора в університеті.
30. Система інформаційних джерел при викладанні філософських дисциплін.
31. Текстові джерела у викладанні філософських дисциплін: наукова література, навчальна література, періодичні видання та ін.
32. Особливості електронних джерел: інтернет-ресурси (спеціалізовані сайти, електронні бібліотеки, електронні видання), CD-ресурси.
33. Потенціал сучасних інформаційних комп'ютерних технологій у контексті методики викладання філософських дисциплін.
34. Наукові форми комунікації (конференції, семінари, круглі столи) та їх роль у викладанні філософських дисциплін.
35. Неінституалізовані форми комунікації: усна, епістолярна та електронна комунікації.
36. Основні типи навчальної літератури: підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, методичні матеріали, практикуми, хрестоматії.
37. Особливості підручників із філософії.
38. Методика підготовки та проведення філософського семінару.
39. Організація та методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
40. Забезпечення самостійної роботи студентів в сучасних умовах болонського процесу.
41. Основні форми самостійної роботи студентів: підготовка до аудиторних занять, виконання завдань, підготовка письмових робіт.
42. Робота над філософськими текстами як основа самостійної роботи студентів.
43. Особливості проведення модульного підходу на семінарських заняттях.
44. Проведення заліку при викладанні філософських дисциплін.
45. Проведення іспиту при викладанні філософських дисциплін.
46. Компетентністний підхід при викладанні філософських дисциплін.
47. Етичний вимір роботи викладача з філософії.
48. Шляхи підвищення ефективності педагогічної діяльності у процесі викладання філософських дисциплін.
49. Педагогічний перфекціонізм та його методичний потенціал.
50. Авторський стиль викладання: актуальні проблеми та особливості.

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 150 год., лекції – 20 год., семінарські – 20 год.,
самостійна робота – 70 год. модульний контроль – 10 год. Семестровий контроль – 30 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. (135 балів)					Змістовий модуль 2 (101 бал)			Змістовий модуль 3. (59 балів)	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми										
Лекції (теми, бали)	T1 (1 бал)	T2 (1 бал)	T3 (1 бал)	T4 (1 бал)	T5 (1 бал)	T6 (1 бал)	T7 (1 бал)	T8 (1 бал)	T9 (1 бал)	T10 (1 бал)
Семінарські заняття (теми, бали)	C1 (11 б)	C2 (11 б)	C3 (11б)	C4 (11 б)	C5 (11б)	C6 (11б)	C7 (11б)	C8 (11б)	C9 (11 б)	C10 (11 б)
Самостійна робота	CP1 (5 б)	CP2 (5 б)	CP3 (5 б)	CP4 (5 б)	CP 5 (5 б)	CP 6 (5 б)	CP 7 (5 б)	CP 8 (5 б)	CP9 (5 б)	CP 10 (5 б)
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)		МКР 2 (25 балів)			МКР 3 (25 балів)	МКР 4 (25 балів)	МКР 5 (25 балів)		
Семестровий контроль	Екзамен									

8. Рекомендовані джерела

1. Баумейстер А. Призначення філософії та її межі: інтелектуальний спадок Томи Аквінського // Філософська думка. – 2012. – № 4. – С. 24-37.
2. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів // Вища школа. – 2001. – № 4-5. – С. 48-52.
3. Гнатюк Я. С. Філософія та методика її викладання. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. – 152 с.
4. Губерський Л. В. Філософія і освіта: зустріч перспектив // Філософська думка. – 2013. – №5. – С. 6-13.
5. Джадан О. І. До проблеми викладання філософії в сучасній вищій медичній школі // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика. – 2020. – С. 70-72.
6. Карівець І. Проблемне навчання філософії (на прикладі Національного університету “Львівська політехніка”) // Філософія освіти. – 2018. – № 1. – С. 180 – 198.
7. Конверський А. Є., Бугров В. А. Філософія в освітянському просторі // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перспективи розвитку соціогуманітарних наук у класичних університетах» (соціологія, психологія, педагогіка): Збірник наукових праць – Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – С. 9-15.
8. Конверський А. Є. «Модель філософа» в освітній традиції Київського університету // Філософська думка. – 2013. – №5. – С. 14-25.
9. Кравчук О., Остащук І. Філософія та генеза судової і посадової присяги // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. Київ, 2020. – Випуск 3 (47). – С. 71-79.
10. Кулик О. Роль філософії в університеті // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2018. – Вип. 21. – С. 46-51.
11. Миколаєнко І. М. Методика викладання філософії для студентів із вадами слуху // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. Зб. наук. праць. – 2007. – № 2 (4). – С. 113-117.
12. Онищук О. До проблеми ефективності викладання філософії // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». № 636. Філософські науки. – 2009. – С. 139-141.
13. Ренч Т. Конституція моральності. Трансцендентальна антропологія і практична філософія. – Київ, 2010. – 347 с.
14. Сірополко С. Історія освіти в Україні. Підготував Ю. Вільчинський. 2-ге вид. – Львів: Афіша, 2001. – 664 с.
15. Стребкова Ю., Дранник В. Викладання філософії за методом «рівний-рівному» у контексті деконфліктизації педагогічного процесу // Українознавчий альманах. – 2021. – Випуск 29. – С. 171-175.
16. Тихомірова Ф. А. Дистанційне викладання філософії як виклик для класичного університету // Університет online. Освіта в умовах пандемії. – 2020. – С.143-147. URL: <http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/30928/1/143-147.pdf>

17. Чекаль Л. А., Черній А. М. Філософський практикум. – Київ: Аграрна наука, 1998. – 200 с.
18. Шляхтун П. П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін: навч. посіб. – Київ: ВЦ «Академія», 2011. – 224 с.
19. Sens, сенс, чуття // Європейський словник філософій. Лексикон неперекладностей. Т.1, під керівництвом Барбари Кассен. – Київ: Дух і літера, 2009. – С. 205-206.
20. Conceptus, поняття // Європейський словник філософій. Лексикон неперекладностей. Т.1, під керівництвом Барбари Кассен. – Київ: Дух і літера, 2009. – С. 283-288.

Іншомовні джерела

1. Bell D. The End of Ideology: On the Exhaustion of Political Ideas in the Fifties. 2nd edition. – Harvard University Press, 2000. – 518 p.
2. Deering D., Sa C.M. Financial Management of Canadian Universities: Adaptive Strategies to Fiscal Constraints // Tertiary Education and Management. – 2014. – № 20(3). – pp. 207-224.
3. Dika S.L., Janosik S.M. The Role of Selection, Orientation and Training in Improving the Quality of Public College and University Boards of Trustees in the United States // Quality in Higher Education. – 2003. – № 9 (3). – pp. 273–285.
4. Jinju Conference Declaration for Philosophy Education by the 15th CIPIC Conference (2011). URL: <https://pepenap.wordpress.com/2011/11/22/jinju-declaration-for-philosophy-and-education/>
5. Letts C., Ryan W. P., & Grossman A. High performance nonprofit organizations: Managing upstream for greater impact. – New York: Wiley, 1999. – 224 p.
6. Lipman M. Thinking in education. – Cambridge University Press, 2003. – 304 p.
7. McGuinness A. C. The States and Higher Education. American Higher Education in the Twenty-First Century. The Johns Hopkins University Press, 1999. – 576 p.
8. Michael S., Schwartz M., & Cravcenco L. Evaluating Higher Education Leadership: Indicators of Trustees' Effectiveness // The International Journal of Educational Management. – 2000. – № 14 (3). – pp. 107–119.
9. Rudisill J. The Transition from Studying Philosophy to Doing Philosophy // Teaching Philosophy 34:3, September 2011. – Vol. 34:3. – Pp. 241-271.
10. Sharp A. M. The Community of Inquiry: Education for Democracy // Thinking. – 1991. – Vol. 9. – P. 31-37.
11. Teaching Philosophy in Europe and North America. – Paris: UNESCO, 2011. – 97 p.
12. Tuning Educational Structures in Europe. URL: http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/Tuning_project/89/3/Tuning-Educational-Structures-Europe-executive-summary_575893.pdf